
PWYLLGOR CRAFFU GWASANAETHAU 13.02.14

Yn bresennol: Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn – Cadeirydd

Y Cynghorwyr: Huw Edwards, Elin Walker Jones, Linda Ann Wyn Jones, Eryl Jones-Williams, Liz Saville Roberts, Ann Williams, Eirwyn Williams a Hefin Williams.

Eraill a wahoddwyd: Y Cyng. R H Wyn Williams (Aelod Cabinet Gofal).

Hefyd yn Bresennol: Morwena Edwards (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Aled Evans (Uwch Swyddog Rheoli Perfformiad a Newid), Meilys Smith (Uwch Reolwr Busnes), Glenda Lloyd Evans (Rheolwr Gwasanaeth), David Oliver (Swyddog Allweddol Awtistiaeth), Olwen Ellis-Jones (Rheolwr Gwasanaeth Anabled Dysgu ac Iechyd Meddwl), Iona Griffith (Rheolwr Gwasanaeth), Sioned Thomas (Rheolwr Polisi a Gwireddu Gofal a Iechyd), Arwel Ellis Jones (Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol) a Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorwyr Llywarch Bowen Jones, Beth Lawton, Dilwyn Lloyd, a Peter Read, Mrs Rita Price (Yr Eglwys Gatholig), Dylan Davies (Cynrychiolydd Rhieni Llywodraethwyr Meirionnydd), Mrs Rhian Roberts (Cynrychiolydd Rhieni Llywodraethwyr Dwyfor) a Siôn Amlyn (Cynrychiolydd Undebau Athrawon)

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Datganodd yr aelodau canlynol fuddiant personol am y rhesymau a nodir:

- (i) Y Cynghorydd Linda Ann Wyn Jones yn Eitem 9 – Awtistiaeth oherwydd ei bod yn Gyfarwyddwr Cwmni Seren sydd yn rhoi gofal dydd i unigolion awtistig ac fe adawodd y Siambr yn ystod y drafodaeth ar yr eitem hon.
- (ii) Y Cynghorydd Eryl Jones-Williams ym materion gofal oherwydd bod ei wraig yn derbyn gofal ac fe adawodd y Siambr pryd drafodwyd materion yn ymwneud â thaliadau gofal.

2. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 28 Tachwedd 2013 fel rhai cywir yn ddarostyngedig i ychwanegu enw'r Cynghorydd Alwyn Gruffydd i'r rhestr o'r rhai a ymddiheurodd am absenoldeb o'r cyfarfod diwethaf.

3. CONTRACTAU MUDIADAU TRYDYDD SECTOR

Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet Gofal yn amlinellu pryderon diweddar ynglŷn â chontractau gyda mudiadau'r trydydd sector yn y maes gofal.

- (a) Nodwyd y bu i'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwr Corfforaethol (AME) gwrdd â Phrif Swyddog Mantell Gwynedd i drafod y sefyllfa a bod camau mewn lle i symud ymlaen i gyd-weithio'n effeithiol. Mewn ymateb i ymholiad gan Aelod, nodwyd y derbynnir gwybodaeth am y sefyllfa drwy'r Grŵp Cyswllt sydd yn cwrdd yn chwarterol gyda'r Cyfarwyddwr Corfforaethol yn mynychu fel pwynt cyswllt ac addawodd y byddai'n gwneud y gorau gallai i gadw'r cyfathrebu rhwng y Cyngor a'r mudiadau trydydd sector yn agored.
- (b) Mynegwyd siom nad oedd cynrychiolydd o'r trydydd sector wedi derbyn gwahoddiad i fod yn bresennol yn y cyfarfod er mwyn i'r Pwyllgor fedru craffu'n effeithiol ac i wybod pam bod y berthynas rhwng y Cyngor a'r mudiadau wedi dirywio.
- (c) Mewn ymateb, awgrymwyd y dylid trafod y mater ymhellach mewn cyfarfod paratoi i weld pa gamau sydd yn cael eu cymryd i wella'r berthynas gyda'r sector. Wedi hynny, gellir os dymunir gwahodd cynrychiolydd o'r trydydd sector i fynychu'r Pwyllgor Craffu i adrodd ar brofiadau ynghylch y berthynas a'r cydweithio gyda'r Cyngor.

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

(b) Gofyn i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol (AME) adrodd i gyfarfod paratoi y Pwyllgor Craffu Gwasanaethau yn cyfarch y wybodaeth amlygwyd yn (c) uchod.

4. ADOLYGIAD A GWERTHUSIAD O BERFFORMIAD BLYNYDDOL CYNGOR GWYNEDD 2012/13 – AROLYGIAETH GOFAL A GWASANAETHAU CYMDEITHASOL CYMRU (AGGCC)

Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet Gofal yn amlinellu ymatebion y Gwasanaethau Cymdeithasol i arolygiad AGGCC o'r meysydd hynny sydd angen eu gwella i'r dyfodol.

Gosododd yr Aelod Cabinet Gofal cefndir a phwrpas yr adolygiad gan dynnu sylw at y risgiau posibl, ymateb y Cyngor i'r adolygiad ynghyd â gweledigaeth y Gwasanaeth i'r dyfodol.

Rhoddyd cyfle i Aelodau graffu'r adroddiad ac fe amlygwyd y sylwadau canlynol:

(a) Pryder ynglŷn â phartneriaeth arfaethedig rhwng y Cyngor a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a phenderfyniadau sy'n golygu bod unigolion o Feirionnydd yn cael cynnig gofal preswyl mewn cartrefi tu allan i'r Sir yn Llangefni, Llangollen a Dinbych ymhell oddi wrth eu teuluoedd.

(b) Mewn ymateb i bryder bod gwelyau ar gyfer gofal ysbaid yn llawn, esboniodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol ar hyn o bryd byddai'n rhaid gwrthod ceisiadau am ofal ysbaid oni bai ei fod yn sefyllfa o argyfwng. Agorwyd Uned Ysbaid benodol ar sail beilot gyda gobaith o ganoli a derbyn arbenigedd gofal ysbaid mewn un cartref. Byddai'n rhaid ymateb i'r mater hwn flwyddyn nesaf er mwyn galluogi'r sistem i fod yn fwy ymatebol a hyblyg.

(c) Mewn ymateb i ymholiad ynglŷn â pherfformiad y Gwasanaeth, adroddwyd:

- (i) bod y ddau gynllun comisiynu ar gyfer pobl hyn ag anableddau dysgu bellach wedi dyddio a bod trafodaethau yn digwydd gyda'r Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i gomisiynu ar y cyd yn unol â gofynion Bil Gwasanaethau Cymdeithasol. Roedd yr Uwch Reolwr Busnes yn hyderus bod cynlluniau mewn lle a thrwy'r berthynas gyda'r Bwrdd Iechyd rhaid sicrhau adnoddau a'r gweithredu.
- (ii) o safbwynt perfformiad cyffredinol bod llawer o waith wedi ei gyflawni a chanrannau a oedd yn eithriadol o isel flwyddyn ddiwethaf bellach wedi cynyddu a thynnwyd sylw at y camau penodol o fewn y cynllun gweithredu.
- (iii) Bod Cyngor Gwynedd yn tueddu i wario fwy'r pen ar wasanaethau i bobl dros 65 oed ac yn dueddol o gyfeirio pobl hyn i gartrefi preswyl a nyrsio o'i gymharu ag awdurdodau eraill. Canfuwyd bod angen llawer iawn mwy o amrediad o wasanaethau a ffyrdd o gynnal pobl yn eu cymunedau cyn iddynt gael eu cyfeirio at Wasanaethau Cymdeithasol.

(ch) Mynegwyd bod tueddiad i Wynedd ddenu llawer iawn o fewnfudwyr i ymddeol ac yn arbennig i'r pentrefi arfordirol ac o ganlyniad yn debygol o fod yn gost ychwanegol i'r awdurdod i'w cynnal.

Mewn ymateb, cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol bod gwariant y Gwasanaeth yn uwch ar yr arfordir a bod tystiolaeth yn dilyn ymchwil diweddar fod cynnydd o'r boblogaeth hyn yn Ne Meirionnydd ac Abersoch a rhagwelir i'r dyfodol y bydd mwy o ofyn am wasanaethau i bobl hyn ym Meirionnydd.

Ychwanegodd yr Aelod Cabinet y gwelir yn ardal Abersoch pan fu cyflwr iechyd y boblogaeth hyn yn dirywio bod tueddiad iddynt werthu eu heiddo a symud yn ôl at deuluoedd. Nododd ymhellach bod y Cyngor yn edrych ar ddemograffig y boblogaeth hyn.

(d) Adroddodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol bod llawer o'r materion a godwyd gan yr Arolygiaeth yn bodoli oherwydd bod Gwynedd yn Sir draddodiadol ac i ddiwallu anghenion yn y maes oedolion roedd yn rhaid drwy'r drefn trawsffurfio sicrhau dewisiadau o wasanaethau i bobl gan drafod sut y byddai hynny'n digwydd gyda'r trydydd sector. Dylid ymateb i'r her fel Cyngor cyfan er mwyn adnabod y bylchau drwy drafodaeth ofodol gyda chymunedau o'u hanghenion a beth fyddai'n gweithio orau a derbyniol iddynt.

(dd) Mewn ymateb i ymholiad ynglyn â thaliadau uniongyrchol, nododd yr Uwch Reolwr Busnes bod Grwp Tasg wedi ei sefydlu i adolygu'r gyfundrefn ar weithrediad y taliadau i gynnwys canllawiau statudol, polisiâu a strwythurau mewnol. Awgrymwyd y byddai'n fuddiol i wahodd aelod lleol i wasanaethu ar y Grwp Tasg yn ogystal â threfnu sesiwn hyfforddiant i Aelodau ar y gyfundrefn taliadau uniongyrchol.

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

(b) Gofyn i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol:

- **gyflwyno adroddiad cynnydd i'r Pwyllgor Craffu hwn ar y cynllun trawsffurfio ym maes oedolion yn dilyn trafodaethau gyda chymunedau Gwynedd o'u hanghenion**
- **trefnu sesiwn hyfforddiant i Aelodau ar y gyfundrefn taliadau uniongyrchol.**

5. SWYDDOGAETH Y CYFARWYDDWR STATUDOL GWASANAETHAU CYMDEITHASOL

Croesawyd y Prif Weithredwr i'r cyfarfod i ymateb i bryder amlygwyd yng nghyfarfod paratoi'r Pwyllgor Craffu hwn bod trefniadau ynghlwm i rôl statudol y Cyfarwyddwr Corfforaethol yn cyfarch gofynion yr Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) a sut gweithredir y rôl statudol yn sgil y newidiadau strwythurol sydd wedi digwydd yn ddiweddar drwy rannu'r Gwasanaeth Oedolion a Gwasanaeth Plant.

Nododd y Prif Weithredwr mai un o brif argymhellion yr adroddiad ydoedd bod lefel swyddogaethau statudol yn cael eu dyrchafu i haen lefel Cyfarwyddwr. O safbwynt ymarfer y rôl nododd ymhellach bod ail-strwythuro yn mynd rhagddo gyda phenodiadau wedi eu gwneud yn ddiweddar i'r swydd Pennaeth Gwasanaeth Plant a'i fod wedi penderfynu secondio swyddog i'r swydd Pennaeth Gwasanaeth Oedolion.

Rhoddwyd cyfle i Aelodau fynegi barn ac amlygwyd y pryderon isod:

- (a) Bod adroddiad AGGCC yn cyfeirio at ddiffyg profiad deilydd swydd y rôl statudol a chwestiynwyd trefniadau ar gyfer hyfforddiant ar gyfer y swyddog a benodwyd.
- (b) Y modd y gwnaed penderfyniadau ynglyn â'r newidiadau yng ngwyneb pwysigrwydd atebolrwydd democrataidd i'r Cyngor

Mewn ymateb i'r pryderon uchod, nododd y Prif Weithredwr:

- Ar ôl y penodiad cytunwyd ar becyn datblygu a mentora i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol statudol gyda chefnogaeth ar yr ochr cymhelliant ynghyd â mynychu seminarau, cyrsiau fel dull o hyfforddiant parhaus
- O safbwynt profiad i'r swydd, derbyniwyd cyngor gan arbenigwyr uchel eu parch yn genedlaethol a oedd yn unfrydol eu barn nad oedd yn angenrheidiol i Gyfarwyddwyr / Penaethiaid fod wedi cymhwyso i arwain yn y maes a bod sgiliau trawsffurfio i reoli newid yn fwy pwysig o gofio bod sgiliau ac arbenigedd ar lefel briodol gan yr holl weithwyr yn y Gwasanaeth. Noda un o'r arbenigwyr bod dros 40% o Benaethiaid mewn gwasanaethau oedolion heb gymhwyso a bod awdurdodau yn chwilio am unigolion sydd yn arbenigwyr mewn arwain newid yn benodol.
- Efallai bod rhaid darganfod 23% o arbedion yng Ngwasanaethau Cymdeithasol sef £14.3m ac felly'n hollol amlwg bod angen i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol a'r Penaethiaid feddu ar sgiliau arwain newid fel bo'r newid yn gyflymach na fu yn y gorffennol
- o safbwynt ail-strwythuro'r Gwasanaethau Plant ac Oedolion, eglurwyd mai'r Cabinet sydd yn gyfrifol am y penderfyniad i rannu'r gwasanaethau hynny yn unol ag argymhelliad y Prif Weithredwr sy'n gyfrifol am gynghori ar strwythurau addas ar gyfer y Cyngor. Drwy rannu'r gwasanaethau rhagwelir y gellir gwella deilliannau ar gyfer plant a phriodi'r gwaith ataliol gyda'r gwaith gofalu am blant sy'n golygu cydweithio mwy effeithiol.
- Yng nghyswllt penodi Pennaeth Gwasanaeth Oedolion, hysbysebwyd y swydd ond aflwyddiannus a fu i wneud penodiad. Yn sgil hyn, argymhelliad y Prif Weithredwr yn unol â'i awdurdod i Arweinydd y Cyngor, Aelodau Cabinet perthnasol a Chadeirydd y Pwyllgor Penodi Prif Swyddogion ydoedd gweithredu secondiad i sicrhau bod swyddog profiadol yn y swydd.
- Bod Gwasanaethau Oedolion mewn awdurdodau yn Lloegr wedi llwyddo i wneud 20% o arbedion ac wedi gorfod arloesi yn gyflym iawn.
- Hyderir y gellir dysgu o ddulliau gorau i osgoi niwed lleiaf i'r gwasanaethau.
- Y byddir yn cylchredeg Aelodau gyda manylion y strwythur newydd ar gyfer Ebrill.

Penderfynwyd: Derbyn, nodi a diolch i'r Prif Weithredwr am yr adroddiad.

6. GOFAL DEMENTIA

Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet Gofal yn amlinellu'r ddarpariaeth o fewn y Sir mewn ymateb i anghenion cyflwr problemau cof (dementia).

Gosododd yr Aelod Cabinet Gofal y cefndir gan nodi bod rhagolygon o gynnydd yn y niferoedd o'r boblogaeth sydd gyda rhyw ffurf o ddementia i'r dyfodol ac roedd yn rhannu'r pryder am ddiffyg gofal dementia yn benodol yn ardal Meirionnydd a phwysigrwydd cydweithio gyda'r trydydd sector a'r Bwrdd Iechyd.

Rhodddwyd cyfle i Aelodau graffu'r adroddiad ac fe amlygwyd y pwyntiau canlynol:

(a) Paham na ellir ymestyn y ddarpariaeth gofal dydd ym Mhlas Hedd, Arfon.

Mewn ymateb, esboniwyd y bwriedir cynnal adolygiad o'r gwasanaeth cyfan yn Arfon a phe byddir yn penderfynu ymestyn y gwasanaeth byddai'n rhaid darganfod cyllid i'w ariannu ar y cyd gyda'r Bwrdd Iechyd.

(b) Pryderu y byddir yn cau'r Ganolfan Ddydd ym Mlaenau Ffestiniog sydd yn gofalu am unigolion gyda phroblemau cof o ganlyniad i'r Bwrdd Iechyd agor un diwrnod o wasanaeth yn Ysbyty Blaenau Ffestiniog. Nodwyd ymhellach bod unigolion o Feirionnydd yn cael eu cyfeirio i leoliadau tu allan i'r Sir gyda theuluoedd yn gorfod teithio milltiroedd i ymweld â hwy.

Mewn ymateb, eglurodd y Rheolwr Gwasanaeth y byddai'n ymchwilio i'r wybodaeth ond bod y ffigur yn newid yn ddyddiol. Y sefyllfa'r wythnos hon ydoedd nad oedd neb yn aros am ofal preswyl na gofal preswyl arbenigol ar draws Gwynedd ond bod sawl unigolyn mewn ysbytai yn disgwyl am leoliadau mewn cartrefi nyrsio. Nodwyd ymhellach bod rhai cartrefi yn llawn ond bod darpariaeth gwelyau preswyl ar gael ond nad ydynt yn ddewis cyntaf yr unigolion.

Cydnabuwyd yn anffodus bod unigolion sydd angen ysbaid arbenigol yn cael eu cyfeirio i leoliadau megis Llangefni a Bae Colwyn. Cadarnhawyd bod y Gwasanaeth ar y cyd gyda'r Bwrdd Iechyd yn ystyried sut i gael ysbaid i drigolion Gwynedd drwy gyd-gomisiynu gwely yn y Pines yng Nghricieth.

(c) Bod y boblogaeth oedolion bedair gwaith yn fwy na'r boblogaeth plant a bod gan y Cyngor gyfrifoldeb fel rhiant corfforaethol i blant ac oni ddylid bod cyfrifoldeb statudol hefyd ar gyfer oedolion.

(ch) O ystyried cyllideb Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, y gallent mewn cydweithrediad gyda'r Cyngor adeiladu darpariaeth bwrpasol yn Ne Gwynedd a fyddai yn y pen draw yn diwallu anghenion ac yn arbed arian yn y pen draw.

(d) Bod wardiau gwag yn Ysbyty Alltwen ac o ganlyniad roedd adnodd gwerthfawr yn sefyll heb ei ddefnyddio.

(dd) Bod y mater hwn yn flaenoriaeth er gwaethaf yr heriau ariannol sy'n wynebu'r Cyngor o ystyried bod rhagolygon o gynnydd yn y cleifion gyda diffyg darpariaeth ar eu cyfer ac nad oes cynlluniau ar y gweill i'w gweithredu i ymateb i'r broblem. Nodwyd ymhellach bod pobl hyn yn ymddiried yng ngwasanaethau'r Cyngor o'i chymharu â gwasanaeth preifat.

(e) Cyfeiriwyd at gynllun a weithredir yn y Ffindir lle cynigir tai pwrpasol mewn pentrefi ar gyfer gofal preswyl

Mewn ymateb i'r sylwadau uchod, cyfeiriodd yr Uwch Reolwr Busnes at yr adolygiad strategol a gynhaliwyd 3 / 4 mlynedd yn ôl pryd nodwyd bod prinder gwelyau ar gyfer unigolion gyda dementia yn fwy penodol ym Meirionnydd. Yn deillio o hyn gwahoddwyd cwmnïau allanol i fynegi diddordeb ond yn anffodus ni lwyddwyd i gael diddordeb. Rhaid edrych ar beth all y Cyngor wneud i reoli'r sefyllfa, ac yn fater o edrych yn fasnachol ar sut i reoli a datblygu marchnad a thrafod gydag Adran Economi ac Adfywio o sut i gefnogi cwmnïau allasai gynnig y ddarpariaeth i'r Sir. Opsiynau eraill fyddai cydweithio gyda'r Bwrdd Iechyd gan roi ystyriaeth ar drosi asedau'r Cyngor i'w haddasu yn gartrefi nyrsio ond pwysleisiwyd bod nifer fawr o'r cartrefi yn anaddas gydag ystafelloedd bychan ar safleoedd na ellir eu hymestyn a olygai gost cyfalaf aruthrol i'w haddasu i'r safon angenrheidiol. Nodwyd ymhellach bod rhaid i'r drafodaeth fod yn gorfforaethol.

Penderfynwyd: Derbyn, nodi cynnwys yr adroddiad ynghyd â'r sylwadau uchod.

7. AWTISTIAETH

Derbyniwyd cyflwyniad gan Mr David Oliver, Gweithiwr Allweddol Awtistiaeth ar gyflwr awtistiaeth. Gyda chopi ysgrifenedig a chyflwyniad 'power point', cafwyd trosolwg o hanes a diffiniad o anhwylder sbectrwm awtistaidd ynghyd â meini prawf ar gyfer anhwylder Asperger. Rhestrwyd yr isod fel modd o gydnabod y cyflwr:

1. Rhyngweithio cymdeithasol
2. Cyfathrebu
3. Dychymyg

ynghyd a nodweddion eilaidd sy'n cynnwys anawsterau gyda chydymudedd motor (dyspraxia), gweithgareddau ailadroddus, caeth i reolau, sgiliau a diddordebau arbennig, ynysiad cymdeithasol a phethau'n tarfu ar hwyliau'r person a sensitifedd synhwyraidd.

Yn ogystal, cyflwynwyd taflen yn nodi enghreifftiau o nod, i brofi buddiant swydd Gweithiwr Datblygol Awtistiaeth Gwynedd ac Ynys Môn sef:

- Gweithio ar y cyd gyda Grwp Cefnogi ASA / Aspergers Gwynedd ac Ynys Môn
- Creu cyfleoedd i unigolion gyda'r anhawster sbectrwm awtistiaeth i brofi gwirfoddoli gydag asiantaethau lleol
- Trefnu a chefnogi unigolion i fynychu cyrsiau Addysg Bellach
- Gweithio ar y cyd gydag aelodau Gwasanaeth Iechyd Meddwl
- Cyfeirio a chefnogi unigolion i fynychu prosiectau penodol
- Mynychu cyfarfodydd BCUHB Seicoleg Oedolion i adolygu achosion

Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet Gofal yn amlinellu'r gefnogaeth sydd ar gael i ddefnyddwyr ynghyd â gwybodaeth ynglyn â Grwp Cynllunio a Budd-ddeiliad

Rhoddyd cyfle i Aelodau ofyn cwestiynau ac amlygwyd y pwyntiau canlynol:

(a) Mewn ymateb i ymholiad ynglyn ag adnabyddiaeth o'r cyflwr a pha mor ddwys yw'r monitro yn y blynyddoedd cynnar, nodwyd bod nifer y cyfeiriadau wedi cynyddu ac fe gaiff y cyflwr ei adnabod gan ymwelwyr iechyd, meddygon teulu, arweinyddion

meithrin ac athrawon, mewn plant i fyny at 9 oed. O 9 oed i fyny CAMHS (Child and Adolescent Mental Health Services) sydd yn asesu yng Ngwynedd.

(b) Gofynnwyd beth yw'r ddarpariaeth i Dde Gwynedd. Mewn ymateb, nodwyd bod nifer o gyfeiriad o Dde Gwynedd a Dwyfor wedi cynyddu'n ddiweddar a thrwy drafodaethau fe fydd yn brif flaenoriaeth i sefydlu Grwp Oedolion yn Ne Gwynedd ar y cyd gyda'r Gwasanaethau Meddwl o Ysbyty Alltwen. Ar hyn o bryd nodwyd bod Gwasanaeth Dydd a gwasanaethau cefnogol ar gael yn Ne Gwynedd a cynigir cefnogaeth un-i-un i gymryd rhan mewn cymdeithasu / hamdden. Ychwanegwyd o safbwynt rhestr aros i weld seicolegwyr clinigol sicrhawyd na fyddai'r Cyngor yn cael ei farnu gan mai cyfrifoldeb y Bwrdd lechyd yw'r mater.

(c) Bod rôl y swydd Gweithiwr Datblygol ASA Gwynedd ac Ynys Môn yn gwbl unigryw a'r gwasanaeth a gynigir yn werthfawr. Oherwydd bod bodolaeth y swydd yn ddibynnol ar grant gan Lywodraeth Cymru.

(ch) Mynegwyd pryder bod bylchau yn y ddarpariaeth breswyl i oedolion ifanc a chyfleoedd gwaith. Nodwyd pryder bod teuluoedd yn symud o'r Sir oherwydd bod oedolion ifanc yn methu cael gwasanaethau o fewn y Sir.

Mewn ymateb, cydnabyddai'r Uwch Reolwr Busnes nad oedd cynllun wedi mynd i'r afael ag awtistiaeth ac y bydd rhaid asesu anghenion awtistiaeth ynghlwm a maes iechyd meddwl ac anabledau dysgu a'u hadeiladu i'r asesiadau a gwneud penderfyniadau anodd iawn o le i gomisiynu a sut i ryddhau adnoddau, ceisio cael y trydydd sector i gynnig gwasanaethau fel bo modd rhannu yn decach. Rhoddwyd sicrwydd y byddir yn cydweithio'n glos gyda Rheolwyr y Gwasanaeth a'r Timau perthnasol i ystyried y ffordd ymlaen yn fanwl. Byddir yn cyflwyno adroddiad yn ôl hefo cynlluniau hollol ymarferol i'r dyfodol.

(d) Mynegwyd pryder am weithrediad Grwp Cynllunio a Budd-ddeiliad ASA ar y cyd Gwynedd ac Ynys Môn yn benodol llwyth gwaith Cadeirydd y Grwp i fedru ymdopi â'r gwaith yn ogystal â sut dyrannir y grant o £80,000 gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cynlluniau ar draws Gwynedd a Môn.

Mewn ymateb, nododd y Cadeirydd na fyddai modd i'r Pwyllgor Craffu hwn ddylanwadu ar weithrediad y Grwp uchod ac mai cyfrifoldeb aelodau'r Grwp ydoedd hynny. Ychwanegodd y Rheolwr Polisi a Gwireddu Gofal ac lechyd o safbwynt cenedlaethol y bydd y Llywodraeth yn ail-edrych ar y cynllun gweithredu ac yn ystod cyfnod ymgynghori bydd cyfle i'r Cyngorau a Byrddau lechyd gynorthwyo drwy roi cyfeiriad gwell i'r Grwp i'r dyfodol.

(dd) Dylai'r gwasanaeth fod ar gyfer Gwynedd gyfan a dylid sicrhau'r ddarpariaeth yn dewis iaith y defnyddwyr.

Penderfynwyd: (a) Derbyn, nodi a diolch yn fawr am y cyflwyniad a'r adroddiad.

(b) Gofyn i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol roi sylw dyladwy i fabwysiadu'r swydd Gweithiwr Datblygol ASA Gwynedd ac Ynys Môn.

8. DATGANIAD O FWRIAD – DARPARU IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL INTEGREDIG

Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet Gofal â fframwaith newydd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer darparu iechyd a gofal cymdeithasol integredig.

Pwysleisiodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol am yr angen i gydweithio llawer iawn gwell na wnaed yn y gorffennol a'r weledigaeth ydoedd trafod a chyd-lywodraethu ar sail ranbarthol (Gogledd Cymru). Nodwyd bod Fforwm Sirol wedi ei sefydlu gyda'r Aelod Cabinet Gofal, y Cyfarwyddwr Corfforaethol a Phencampwr Gofal Dydd yn gwasanaethu arno ac yn rhan o'r Bil Gwasanaethau Cymdeithasol. Nodwyd ymhellach bwysigrwydd i adrodd ar gynydd y Fforwm Sirol i'r Pwyllgor Craffu Gwasanaethau.

Rhodddwyd cyfle i Aelodau graffu'r adroddiad ac fe wnaed y sylw canlynol ganddynt:

- Pwysigrwydd i gymryd i ystyriaeth anghenion lleol megis yr Iaith Gymraeg a thrafnidiaeth
- Bod tueddiad i fodolau'r Llywodraeth fod yn seiliedig ar ardaloedd De Cymru

Penderfynwyd: Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

9. YMCHWILIAD CRAFFU – ADDYSG GYMRAEG

Cyflwynwyd briff drafft gan yr Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol yn dilyn cytundeb a thrafodaeth yng nghyfarfod paratoi'r Pwyllgor Craffu hwn i ymchwilio i Addysg Gymraeg er mwyn asesu:

- sut y gweithredir Polisi Iaith yr Awdurdod ar lawr gwlad mewn ysgolion unigol
- y graddau y mae'r ddarpariaeth yn gymorth hybu'r defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg gan blant a phobl ifanc

Oherwydd bod nifer o Aelodau yn absennol yn sgil difrod yn eu wardiau o ganlyniad i dywydd garw, awgrymwyd i sefydlu a chymeradwyo'r cylch gorchwyl yng nghyfarfod cyntaf yr Ymchwiliad. Cytunwyd i gylchredeg holl Aelodau'r Pwyllgor Craffu i ganfod diddordeb mewn gwasanaethu yn yr Ymchwiliad.

Penderfynwyd: (a) Gofyn i'r Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu gylchredeg holl Aelodau'r Pwyllgor Craffu hwn i ganfod pwy fyddai â diddordeb mewn gwasanaethu fel rhan o'r Ymchwiliad.

(b)Pe byddir yn derbyn mwy o enwebiadau na'r hyn sydd angen, bydd Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor Craffu Gwasanaethau yn dewis a dethol yr Aelodaeth derfynol.

(c)Trafod a mabwysiadu'r gylch gorchwyl yng nghyfarfod cyntaf yr Ymchwiliad Craffu – Addysg Gymraeg.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.00am a daeth i ben am 1.50 pm

CADEIRYDD.